

Praktyczny produkt Polskiego FADN

czyli systemu zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych

Od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, a tym samym wdrożenia systemu zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych pod nazwą Polski FADN upłynęło już prawie siedem lat. W Polsce do końca 2009 roku rachunkowość w systemie Polski FADN prowadziło ponad 12 000 gospodarstw rolnych z tego najwięcej w Wielkopolsce, tj. ok. 2000.

Po zakończeniu każdego roku obrachunkowego dane z gospodarstw rolnych wprowadzane są do elektronicznej bazy danych, w której przechodzą szereg testów sprawdzających w celu wyeliminowania ewentualnych błędów. Przypomnę, że każde gospodarstwo współpracujące w ramach Polskiego FADN ma zagwarantowaną anonimowość, gdyż w bazie figuruje jedynie pod specjalnym numerem. Na podstawie tej ogromnej liczby danych powstaje szereg opracowań.

Standardowo wydawane są następujące publikacje:

- Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN
- Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne z osobowością prawną uczestniczące w Polskim FADN,
- Wyniki standardowe uzyskane przez ekologiczne gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN

w Polskim FADN w 2008 roku”. Autorzy publikacji w składzie Lech Goraj, Monika Bocian, Dariusz Osuch, Adam Smolik wzorowali się na podobnym raporcie, który był przygotowany w Bawarii pod nazwą Buchführungsergebnisse des Wirtschaftsjahres 2002/2003, wydane przez Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft.

Intencją twórców publikacji, a w zasadzie raportu, było dostarczenie doradcom, których rola w tworzeniu systemu Polski FADN jest ogromna, na-

Symbol	SO	Uprawy polowe (AB)	Uprawy ogrodnicze (C)	Uprawy trwałe (E)	Krowy mleczne (F)	Zwierz. żyw. w sys. wypas. (G)	Zwierz. ziarnożerne (H)	Mieszane (I)
SYS03	Σ	3 148,00	446,00	494,00	890,00	1 647,00	1 448,00	4 225,00
PTE0010	x	33,58	6,12	13,26	20,00	24,68	23,61	21,66
PTE0020	x	18,96	0,52	2,67	6,81	10,70	7,53	8,68
PTE0030	x	0,14	0,00	0,12	0,29	0,21	0,07	0,11
PTE0040	x	50,92	5,78	14,71	25,08	33,11	29,42	28,79
PTE0050	x	95,63	84,76	35,01	63,80	65,01	96,03	86,38
PTE0060	x	0,61	6,62	62,08	0,04	0,04	0,09	0,21
PTE0070	x	3,78	8,62	2,90	33,15	34,95	3,68	10,21

STRONA LEWA

- Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN dla poszczególnych makroregionów Polskiego FADN¹

Wszystkie wymienione publikacje dotyczą danego roku obrachunkowego i są dostępne na stronie internetowej Polskiego FADN².

Z kolei w 2010 roku w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie w ramach systemu rachunkowości rolnej pod nazwą Polski FADN została wydana publikacja pt. „Parametry techniczno – ekonomiczne według grup gospodarstw rolnych uczestniczących

rzędzia pomocnego w sporządzaniu planów przedsięwzięć gospodarczych w gospodarstwach rolnych, a także do analiz poszczególnych grup gospodarstw oraz oceny zasadności zmiany profilu czy powiększania gospodarstwa. Podając za Lechem Gorajem³ zawarte w raporcie parametry techniczno – ekonomiczne zostały wytworzone na podstawie możliwie najbardziej aktualnych danych rachunkowych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość dla Polskiego FADN. Ten sam autor podkreśla, że użytkownicy raportu nie mogą się czuć zwolnieni z zachowania zdrowego rozsądku w trakcie praktycznego wykorzystywania zawartych w nim parametrów.

Należy podkreślić, że raport powinien być przydatny dla wszystkich, dla których wiedza o gospodarstwach potrzebna jest im w pracy oraz w nauce.

Raport został tak skonstruowany, aby użytkownik mógł w stosunkowo łatwy sposób zorientować się w parametrach poszczególnych gospodarstw rolnych. Lewa strona raportu przeznaczona jest głównie dla czynników wytwórczych (techniczno - ekonomicznych), a prawa dla wskaźników i mierników określających kondycję finansową badanych gospodarstw.

Ważną kwestią jest również to, że przedstawiane w raporcie wyniki są średnimi arytmetycznymi z danej grupy analizowanego zbioru i nie mogą być traktowane jako dane reprezentatywne dla ogółu gospodarstw w Polsce. Z kolei same gospodarstwa zostały pogrupowane w oparciu o różne kryteria i zgodnie z zasadami Polskiego FADN.

- pogłowia macior,
- ilości tuczników sprzedanych w ciągu roku,
- pogłowia trzody ogółem,
- ilości prosiąt sprzedanych w ciągu roku.

Oddzielną grupę stanowią gospodarstwa wysokospecjalizowane w produkcji mleka, żywca wieprzowego oraz roślin zbożowych, oleistych i białkowych, które zostały wyodrębnione na podstawie udziału sprzedaży danego produktu w sprzedaży ogółem, tj.:

- 80% sprzedaży tuczników dla gospodarstw specjalizujących się w produkcji żywca wieprzowego,
- 70% sprzedaży mleka dla gospodarstw specjalizujących się w produkcji mleka,
- 80% sprzedaży roślin zbo-

w Polskim FADN w 2008 roku

ES6						SO	Symbol
Bardzo małe (< 4 ESU)	Małe (4 =< 8 ESU)	Średnio - małe (8 =< 16 ESU)	Średnio - duże (16 =< 40 ESU)	Duże (40 =< 100 ESU)	Bardzo duże (>= 100 ESU)		
11,69	19,76	34,05	62,17	128,17	368,42	x	PTE0720
6,57	10,87	17,56	35,22	84,96	285,12	x	PTE0730
5,12	8,89	16,49	28,95	43,21	83,30	x	PTE0740
11,27	17,20	27,21	53,70	130,81	435,54	x	PTE0750
7,34	11,36	18,12	36,45	90,12	324,40	x	PTE0760
3,93	5,84	9,08	17,25	40,49	111,15	x	PTE0770
11,43	18,80	32,34	66,46	158,39	517,43	x	PTE0780
8,10	12,85	20,56	41,38	101,21	345,39	x	PTE0790
3,32	5,05	11,78	25,08	57,71	173,13	x	PTE0800

STRONA PRAWA

Symbol	J.m.	Wyszczególnienie	Tablica
PTE0720	lys. zł	Wpłaty operacyjne Kw. I	
PTE0730	lys. zł	Wpłaty operacyjne Kw. I	
PTE0740	lys. zł	Saldo przepływów z działalności operacyjnej Kw. I	
PTE0750	lys. zł	Wpłaty operacyjne Kw. II	
PTE0760	lys. zł	Wpłaty operacyjne Kw. II	
PTE0770	lys. zł	Saldo przepływów z działalności operacyjnej Kw. II	
PTE0780	lys. zł	Wpłaty operacyjne Kw. III	
PTE0790	lys. zł	Wpłaty operacyjne Kw. III	
PTE0800	lys. zł	Saldo przepływów z działalności operacyjnej Kw. III	
PTE0810	lys. zł	Wpłaty operacyjne Kw. IV	
PTE0820	lys. zł	Wpłaty operacyjne Kw. IV	
PTE0830	lys. zł	Saldo przepływów z działalności operacyjnej Kw. IV	
PTE0840	lys. zł	Saldo przepływów z działalności operacyjnej razem w roku	
PTE0850	lys. zł	Saldo przepływów z działalności finansowej razem w roku	
PTE0860	lys. zł	Saldo przepływów z działalności finansowej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0870	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0880	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0890	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0900	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0910	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0920	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0930	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0940	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0950	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0960	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0970	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0980	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE0990	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	
PTE1000	lys. zł	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej ogółem z gospodarstwa rolnego w roku	

W raporcie zastosowano następujące grupowania gospodarstw według:

- typów rolniczych (TF8)⁴,
- wielkości ekonomicznej (ES6)⁵,
- powierzchni użytków rolnych (UAA6),

Ponadto gospodarstwa specjalizujące się w chowie krów mlecznych pogrupowano według:

- pogłowia krów mlecznych
- pogłowia krów ogółem
- wydajności mlecznej krów

Z kolei gospodarstwa specjalizujące się w chowie zwierząt ziarnożernych, tj. utrzymujących trzodę chlewną pogrupowano według:

żowych, oleistych i białkowych dla gospodarstw specjalizujących się w produkcji roślin zbożowych, oleistych i białkowych.

Publikacja „Parametry techniczno – ekonomiczne według grup gospodarstw rolnych uczestniczących w Polskim FADN w 2008 roku” będzie możliwa do nabycia w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie.

Jarosław Marcinkowski
Kierownik Działu Ekonomiki
WODR w Poznaniu

- 1 Polska dla potrzeb Polskiego FADN podzielona została na cztery makroregiony: Pomorze i Mazury, Wielkopolska i Śląsk, Mazowsze i Podlasie, Małopolska i Pogórze
- 2 Adres strony internetowej Polskiego FADN: www.fadn.pl
- 3 Pan dr inż. Lech Goraj w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie pełni funkcję Kierownika Zakładu Rachunkowości Rolnej oraz Pełnomocnika dyrektora ds. FADN
- 4 Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego: określona jest na podstawie sumy wartości standardowych nadwyżek bezpośrednich (SGM) wszystkich działalności występujących w gospodarstwie rolnym
- 5 Typ rolniczy: określony jest na podstawie udziału poszczególnych działalności w tworzeniu ogólnej wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM) w gospodarstwie.